

Transportstyrelsen

Revisionsrapport – Granskning av generella IT-kontroller i vägtrafikregistret

Som ett led i granskningen av årsredovisningen med syfte att göra uttalandet om denna, har Riksrevisionen bland annat granskat rutiner och kontroller i vägtrafikregistret (VTR).

De punkter som framgår i revisionsrapporten är sådana iakttagelser som vi har identifierat och som Riksrevisionen vill fästa ledningens uppmärksamhet på. Dessa iakttagelser har inte har påverkat uttalandena i revisionsberättelsen.

Riksrevisionen önskar information senast 2018-06-26 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

1 Fordons- och trängselskatt

Transportstyrelsen ansvarar för att ta ut fordons- och trängselskatter. Verksamheten är komplex och omfattande där intäkter av fordonskatt 2017 uppgick till 14,1 mdkr och intäkter av trängselskatt till 2,5 mdkr.

Riksrevisionens granskning har omfattat kontroller i processerna för att hantera och redovisa fordons- och trängselskatter. Vi har även utfört en granskning och testning av generella IT-kontroller i VTR, vilket är det system som stödjer nämnda processer.

Vid granskningen har Riksrevisionen utgått från de poster som processerna genererar i Transportstyrelsens resultat- och balansräkning. Granskningen har inte resulterat i några väsentliga fel i årsredovisningen. Riksrevisionen har dock identifierat ett antal områden där Transportstyrelsen behöver stärka den interna styrningen och kontrollen. Bristande rutiner medför förutom risker kopplat till den finansiella redovisningen även en ökad risk för obehörig åtkomst till applikationer och information i VTR.

1.1 Tidigare avrapporterade brister har inte åtgärdats

Riksrevisionen har tidigare rapporterat¹ om brister i intern styrning och kontroll inom ett antal områden. Transportstyrelsen har under 2017 inlett ett arbete och påbörjat åtgärder för att omhänderta bristerna. Den tidplan² för genomförande av åtgärder som Transportstyrelsen beslutat har dock inte följts. Vid granskningen fanns brister kvar inom följande områden:

- Avsaknad av en samlad processdokumentation där det framgår vilka kontroller som beslutats och implementerats för att hantera olika former av risker i processerna för att hantera och redovisa fordons- och trängselskatt.
- Bristande rutiner för behörighetstilldelning och uppföljning.

Under 2017 har Transportstyrelsen dessutom avbrutit utvecklingen av en reskontra för uppbördsfordringar. Arbetet med förberedelser inför en ny upphandling har inletts och Transportstyrelsen bedömer att en reskontra kommer vara implementerad tidigast 2019. Tillfälliga åtgärder har vidtagits för att förbättra underlagen till årsredovisningen.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar Transportstyrelsen att åtgärda tidigare avrapporterade brister och ta fram en ny tidplan för genomförandet. Tidplanen bör innehålla tydliga avstämningpunkter för att möjliggöra löpande uppföljning av att åtgärder fortskrider som planerat.

1.2 Bristande hantering av administratörsbehörigheter till VTR

Riksrevisionen har vid tidigare revisioner genomfört granskning av hur Transportstyrelsen hanterar administratörsbehörigheter till systemet VTR. Med administratörsbehörighet avses användare med en mer långtgående möjlighet att påverka och ta del av information i ett system. Det är upp till varje enskild myndighet att utifrån gällande verksamhetskrav och lagkrav besluta om hur många användare som ska ha denna typ av behörighet. Enligt Riksrevisionens bedömning brukar den generella principen vara att tillämpa en restriktiv tilldelning av administratörsbehörigheter. Syftet med den restriktiva tilldelningen kan vara att säkerställa att gällande lagkrav följs och möjliggöra kontroll och uppföljning av vad användarna gör i systemet.

¹ Revisionsrapport – Rutiner och intern styrning och kontroll 2016 (Dnr 3.1.2-2016-0570)

² Svar på revisionsrapport "Rutiner och intern styrning och kontroll 2016" (Dnr 2017-311)

Transportstyrelsen har tidigare år haft en princip om en restriktiv tilldelning av denna typ av behörighet. Ansvariga vid Transportstyrelsen har vid tidigare granskningar kunnat verifiera de fåtal användare som funnits och ge förklaring till varför varje enskild användare har haft behov av aktuell behörighetsnivå.

1.2.1 Ett stort antal användare har administratörsbehörighet

Riksrevisionen har i samband med granskningen noterat ett stort antal användare med administratörsbehörighet till VTR. Principen för tilldelning och hur behörigheterna tekniskt tilldelas har ändrats i och med att Transportstyrelsen migrerat från den tidigare stordatormiljön och bytt driftleverantör. Tilldelningen av administratörsbehörighet i VTR görs genom att användaren kopplats till en särskild användargrupp som sedan knyts till aktuellt system. De olika grupperna kan ha åtkomst till ytterligare system hos Transportstyrelsen. Riksrevisionens granskning har varit avgränsad till VTR.

Vid granskningen konstaterade Riksrevisionen att det fanns ett stort antal användare med stående administratörsbehörighet till VTR. Av dessa hade cirka två tredjedelar av användarna åtkomst på registernivå (databasbehörighet), samtliga dessa tillhörde den externa driftleverantören. Cirka en tredjedel av användarna hade åtkomst via användargränssnittet, dessa användare avsåg främst myndighetens egen personal. Transportstyrelsen hade vid granskningstillfället inte genomfört någon uppföljning (validering) av att användarna med åtkomst via användargränssnittet hade behov av behörigheten.

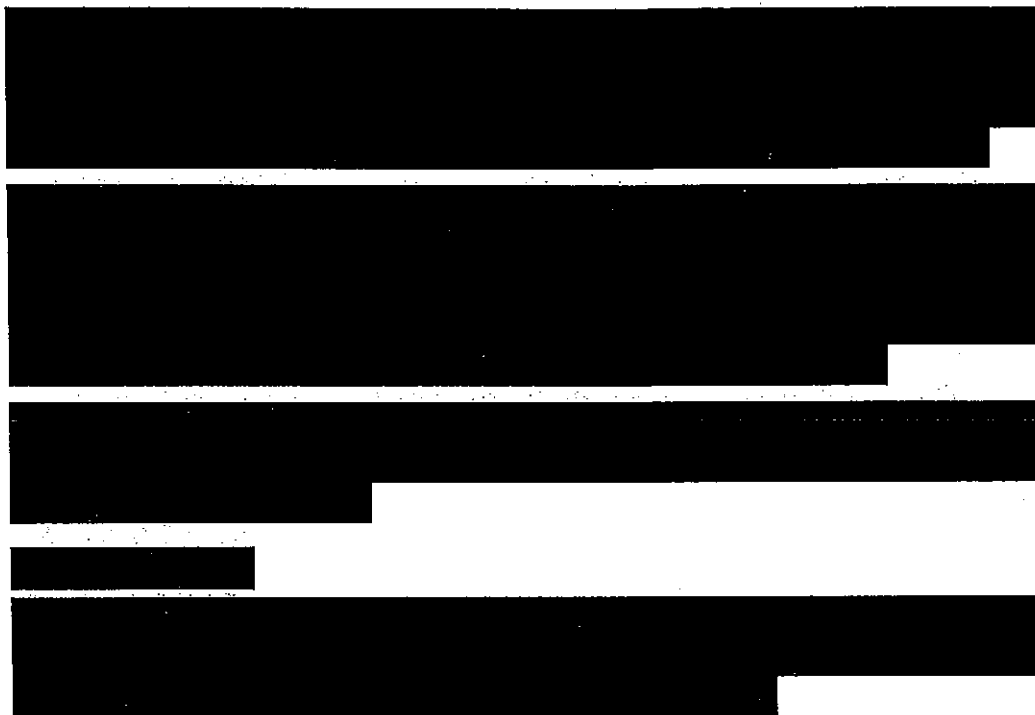
I samband med revisionen vidtog Transportstyrelsen vissa omedelbara åtgärder genom att låsa ett antal användarkonton och följa upp användarnas aktiviteter. Transportstyrelsen kunde i samband med granskningen inte verifiera att användarna med åtkomst på registernivå hade behov av behörighetsnivån.

Transportstyrelsen arbetar med en översyn av hur administratörsbehörigheterna ska tilldelas och hur antalet behörigheter kan begränsas.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar Transportstyrelsen att fortsätta arbetet med att se över möjligheterna till att begränsa antalet administratörsbehörigheter.

1.2.2 Kompenserade kontrollaktiviteter har inte varit implementerade under 2017

1.2.3 Driftleverantör hanterar den tekniska tilldelningen av behörigheterna och den periodvisa valideringen

Tilldelningsprocessen och den periodvisa valideringen är enligt Riksrevisionens bedömning viktiga komponenter i den interna kontrollen. Transportstyrelsen ansvarar för att säkerställa att myndigheten har en god intern styrning och kontroll. I de fall delar av den interna kontrollen läggs hos en extern part är det enligt Riksrevisionen bedömning viktigt att det finns fastställda rutiner som tillser att de kontrollåtgärder som utförs av den externa parten sker enligt upprättade avtal och med en rimlig nivå av kvalitet.

Riksrevisionen har som en del i granskningen av IT-generella kontroller kartlagt Transportstyrelsens process för att tilldela användare administratörsbehörighet. Riksrevisionen kan utifrån kartläggningen konstatera att driftleverantören ansvarar för den tekniska delen av processen för behörighetstilldelning. Transportstyrelsen ansvarar för ett antal formella kontroller som ska föregå tilldelning men är inte delaktiga vid den tekniska uppläggnen av behörigheterna. Driftleverantören ansvarar för att det

genomförs kvartalsvisa kontroller av behörigheter på registernivå. Kontrollen görs på nätverksnivå (Active Directory) och inte specifikt för respektive systemlösning.

Transportstyrelsen arbetar med en översyn av hur administratörsbehörigheterna ska tilldelas och på vilken nivå den periodvisa valideringen ska göras.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar Transportstyrelsen att fortsätta sitt arbete med att stärka den interna kontrollen inom området. I detta arbete bedömer Riksrevisionen att det är särskilt viktigt att Transportstyrelsen säkerställer att myndigheten har en tillräcklig kontroll och insyn i tilldelningsprocessen och att den periodvisa valideringen görs på en lämplig nivå.

Ansvarig revisor Stefan Andersson har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Ellen Hansen har varit föredragande

Stefan Andersson

Ellen Hansen

Kopia för kännedom:

Regeringen

Näringsdepartementet